D•N 2/2 1951

Debatten kring den nedlagda rösten

Sveriges vägran att medverka till Kinas utpekande som angripare — trots regeringens erkännande att Kina är angripare — har utanför regeringspressen (och naturligtvis kommunistpressen) blivit så gott som enhälligt kritiserad. Även tidningar som under de gångna åren varit typiska representanter för isolationismen säger ifrån att den svenska rösten nedlåggande är ett brott mot solidariteten och ställer Sverige i ett farligt läge. "Vi sätter oss mellan två stolar", skriver Stockholms-Tidningen. "Vi markerar ett ovanlandsgande väster ut utan att detta ger oss någon politisk vinst öster ut." Hr Hjalmarson och Ohlin kommer med i allt väsentligt samma motivering till uppfattningen att Sverige borde ha röstat för brännmärkande av Kina utan att medverka till sanktioner.

Det har antytts att kritiken av regeringen borde begränsas med hänsyn till den utländska opinionen. Så måste man rimligen fatta Svenska Morgonbladets ställningstagande: tidningen anser regeringspolitiken i Kinafrågan olycklig, men varnar likväl mot skarpa uttalanden och manar alla att "försöka respektera regeringens handlingssätt, även om man för egen del har svårt att förstå klokheten däri". Den tankegången är ohållbar redan därför att dess konsekvens blir den oppna debattens ersättande av en falsk enighet. Men den är farlig också från den realistiska synpunkt som tidningen tror sig företräda. Intet vore betänkligare än om västerns demokratier fick förestållningen att undvikandets och den tredje ståndpunktens politik vore representativ för hela det svenska folket. Den hårda kritiken är inte bara sakligt befogad, den är också politiskt värdefull.

Inom den socialdemokratiska pressen försvaras regeringen — men försvaret är ofta så halvhjärtat, så innehållet med reservationer, att det verkar förstucken kritik. "När allt kommer omkring är det kanske inte så olyckligt att en västerländsk stat avstått från att rösta mot Kina", skriver Arbetarbladet efter att ha konstaterat att Kinas utpekande som angripare hade varit "sakligt berättigat", i denna ton av orolig och framtvungen hörsamhet mot partiledningen går flera inlägg.

De skäl som anförs för regeringens hållning är avslående genom sin oärlighet och sin svaghet. Morgon-Tidningen börjar med att säga att Sverige skall hålla sig utanför "rivaliserande stormaktsblock"; att i FN rösta efter sin sakliga övertygelse blir alltså ett brott mot neutraliteten, och denna neutralitet drives så långt att man i de kommunistiska diktaturerna med deras ohöljda aggressionsvilja och i västerns demokratier med deras försök att i någon mån skapa internationell solidaritet blott ser "rivaliserande stormaktsblock". Det säga vidare att det amerikanska förslaget jämväl innefattar "ett principbeslut om vidtagande av sanktioner" — trots att en rad delegater, bland dem den amerikanske, klart sagt ut att man kan utpeka Kina som angripare utan att på något sätt binda sig i sanktionsfrågan. Och slutligen — det är kanske det mest upprörande — förklaras Sverige ha fört en "självständig" politik. Att nedlägga sin röst, trots den klara och i Stockholm öppet förkunnade insikten om att Kina är angripare, det skall alltså vara en självständig politik. Att förgylla rädslan för att fastslå ostridiga fakta med detta ord, det är en cynism utan gränser.

En mera fantastiska argument framföres. En tidning påstår att det vore en "meningslös hållning" att utpeka Kina som angripare utan att gå med på sanktioner; när alla demokratier i Europa och Amerika — utom Sverige — röstar för utpekandet, när hela världen i spänning väntar på detta avgörande, då är det, förklarar Västgöta-Demokraten, ett problem utan mening som det gäller. Och omedelbart efter den ledande artikel där detta skrivs kommer ett mellanstick som under åberopande av fredagens manifest från den skandinaviska socialdemokratin förklarar att "den centrala punkten i allt fredsarbete måste vara ett fördömande av angreppsskriget". Är det en otrolig tanklöshet eller en lika otrolig tillit till läsarnas tanklöshet?

Den svenska socialdemokratin har sedan sitt framträdande alltid talat om Internationell solidaritet och framför allt solidaritet de socialdemokratiska förslerna emellan. Nu står Sverige isolerat bland demokratierna i FN, och det är den svenska socialdemokratin som blir ensamvarst. I Norge, Danmark, England, Belgien, Holland, Frankrike — överallt har solidariteten i FN för socialdemokraterna tett sig självfallen; i Sverige talar samma socialdemokrati om denna hållning som meningslös eller farlig och ser i de två grupperna i förbundet "rivaliserande stormaktsblock". Vilket är motivet till detta svek, ett svek som även gäller den egna traditionen? Med all säkerhet till stor del — såsom Svenska Dagbladet understryker — den "tredje" ståndpunkt som kommit till synes i utrikesministerns iver att ta avstånd åt väster likaväl som åt öster och i de beryktade förklaringarna om att vi genom vårt exempel kan göra ryssarna till demokrater. I detta läge är det en skyldighet för dem inom alla demokratiska partier som tror på solidariteten och FN som ett värn för freden och den fria världen att årligt säga sin mening och inte låta disciplinen eller taktiken överrösta samvetet.

Försvar för karteller

Utvidgningen av direktiven till nyetableringssåkunnuiga och den kampanj för en kartellagstiftning som förra året fördes i Dagens Nyheter har inte blivit utan verkningar. Inom näringslivet har intresset väckts för att söka åstadkomma en nedrustning av kartellväsendet — en genom upplysning förvärvad insikt om kartellernas skäda har i förening med oro inför vad som kan vänta ett näringsliv som fortsätter på konkurrensbegränsningens väg satt företagarna i rörelse. Inom Industriförbundet har upprättats en byrå med uppgift att granska och söka avveckla kartellavtal; av publicerade uppgifter att döma har denna byrå också nått en rad vackra resultat.

Emellertid är det alldeles klart att denna sinnesförändring inte är total. Samtidigt som man beklagar förekomsten av karteller och säger sig vara beredd att arbeta för deras upplösande försvarar man kartellerna som nyttiga eller i varje fall som ofarliga. Ett typiskt uttryck för denna argumentationskonst är ett uttalande av Industriförbundets chef, direktör Settergren, på torsdagen utförligt refererat i Svenska Dagbladet. Hr Settergren prisar "de åtgärder som vidtas av näringslivets egna organisationer för att luckra upp kartellsamarbetet". På samma gång försvarar han kartellerna. Kartellväsendet säges ha varit fördelaktigt för produktivitetsstegringen — i varje fall förnekas varje menligt inflytande. De politiska vådorna av kartellväsendet, att samhället kan komma att ingripa, förklaras vara det allvarliga, inte de ekonomiska verkningarna. Kritiken mot kartellerna stämplas som "teoretisk" och "ensidig"; talaren menar naturligtvis okunnig.

Det finns ingen anledning att här närmare diskutera direktör Settergrens uttalande. Men det förunderer en viktig slutsats. Industriförbundets chef deklarerar att det är fruktan för ingripanden som dikterar näringslivets kartellnedrustning; vill man att denna nedrustning skall fortsätta, måste således möjligheter att komma åt kartellerna finnas; monopollagstiftning av den typ Dagens Nyheter förordat framstår som oundgänglig. Endast genom en sådan kan kartellmotståndet stävjas och utvecklingen mot under statens kontroll och regleringar arbetande karteller avvärjas.

PRESSGRANNAR

Regeringens hållning i Kinafrågan har skapat osäkerhet inom de egna leden. Det kommer klart fram i Aftontidningen (s):

Om man är än så övertygad om sin ståndpunkts riktighet har det ändå sina nackdelar att bli ensam i en situation där samverkan är av stor betydelse och i svårarste fall ett livsintresse. Sammanhållningen har många gånger i världshistorien visat sig vara starkare än logiken och följdriktigheten.

Sverige blev alltså den enda västeuropeiska stat, som vägrade stödja den amerikanska resolutionen, konstaterar Ny Tid (s), som inte döljer sin oslikerhet inför avgörandet:

Situationen är något egenartad. Den kan beräknas ge ny fart åt de senaste veckornas diskussion om Sveriges ställning. Så entydig är inte situationen, att den inte ger stöd åt olika bedömningar. Först framtiden kan visa vilken bedömning som varit den riktige.

Morgon-Tidningen (s) söker reducera meningsskiljaktigheternas betydelse, men framhåller att betydelsen av enighet dock väger så pass tungt "att inte heller Sveriges avvikande röstning skett med fredigt mod". Arbetarbladet (s) erkänner att "många skulle säkert funnit det konsekvent om vårt land kunnat vara med och utpeka den som dock är angripare":

Det kan ju för västerländsk opinion se märkligt ut att Sverige inte lagt ställning, men den första debatten i FN vittnar om att flera länder i grund och botten helst valat följa Sveriges exempel om de inte skäl känt sig bundna att till sist rösta för USA-förslaget. Därigenom har den i Atlantpakten organiserade gemenskapen befästs, vilket är av vikt för hela den demokratiska världen.

En sällsam bild ur livet: utrikesminister Undén arm i arm med marskalk Tito, utbrister Svenska Dagbladet (h):

Moraliskt ter det sig högst förkastligt att, som här tidigare flera gånger framhållits, stödja aktionen mot det relativt ofarliga Nordkorea men icke ens våga vara med om att sätta det mäktiga Kommunistkina i samma klass. Den deklaration, som envoyén Sven Grafström hade order att upplåsa för att söka urskärta Sveriges uppfattning, är så "sophisticated", som anglosaxerna säga, på en gång så härdregen och härkyvande, att den icke lämnar någon tillräcklig upplysning om de verkliga orsakerna.

Den primära anledningen torde nog få sökas i regeringens ängslighet över att vidhålla "den tredje linjen" och icke vilcka missbag i Moskva. En sådan rädsla lönar sig icke och inverkar förvisso icke på Sovjetunionens härskare.

Beslutet i Lake Success betecknar en förnyad kraftsamling inom Förenta nationerna, understryker Handelstidningen (fp). Den förfärstiska tanken fick sin ende anhängare i Östen Undén. Det är nu fastslaget att organisationen ser som sin uppgift att värna freden icke endast mot de små, utan även mot de stora angripama.

Hela den Undénska doktrinen är underkänd, och det fortsatta medlemskapet blir något av en självmotsägelse. Det finns två sätt att lösa konflikten, det ena ett personskifte i utrikesledningen, det andra att landet anmäler sitt utträde ur Förenta nationerna.

Vad som är gjort är gjort, framhåller Vestmanlands Läns Tidning (fp). Men vilken är hr Undéns ställning vårt fortsatta engagemang i FN?

Situationen bör förutsiedas debatt om vårt fortsatta förhållande till och inom FN. Hur skall vi kunna förena vår ställning som "allianslös", "utanför stormaktsblocken" m. m. med medlemskap i ett FN, konstruerat som ett de fria staternas så obevekliga, solidariska skydd som fredsprogrammet kräver?

Kan hr Undén ge besked på den punkten? Här finns verkligen plats för klarläggande av vår utrikespolitiska linje. Svenska Morgonbladet (fp) varnar bestämt för en utveckling som leder till den alliansfria politikens isolering:

Solidariteten med FN och solidariteten med västerländska kulturoch rättsbegrepp är en reell fakter i svensk utrikespolitik. Lika pålagelig och nåraligande som andra faktorer, som bestämmer vårt utrikespolitiska handlande. Fiärmar regeringen sig konsekvent från den synpunkten, så vidgar sig automatiskt klyftan mellan partiernas uppfattning beträffande utrikespolitiken.

Rendöden i Dalafjället

En bild från renrageodin vid Njupfjället i norra Dalarna. Renägaren Anders Olsson konstaterar sin stora förlust.

Rekordstort bidrag till turiststation vid "Sveriges lättillgängligaste fjäll"

Till ny turiststation i Hemavan i Tärna socken, två mil från Tärnaby, anser fritidsnämnden att ett rekordstort bidrag på 300.000 kronor bör utgå av fonden för fritidstivets främjande. De byggnader Skidfränlandet planerar beräknas kosta 750.000 kronor. Av kostnaden för inventarier, beräknad till 150.000 kronor, bör fonden enligt nämnden bidra med 100.000 kronor när turiststationen är färdig. Nämnden förutsätter att byggnadstillstånd erhålles detta år. Landstinget har ställt i utsikt 200.000 kronor till anläggningen.

— Sveriges lättillgängligaste fjäll finns i de här trakterna, påpekar hemmansägare Sture af Ekenstam i Hemavan, sekreterare i den lokala turistföreningen och välkänd för många skidentusiaster och sportfiskare.

— Tack vare det ypperliga vägnätet här i Tärna kan man nyaktiskt taget nå fjällen med bil. Skoloreor och andra grupperesor tar ofta Hemavan som utgångspunkt för rundturer med buss, gärna med avstickare in i Norge. Men vi har dessutom många enskilda besökare, som tas emot i gårdarna håromkring. Skidterrängen är idealisk — både lätt och svår i lagom blandning —, och på sommarna är det möjligheter till vandringar och fiske.

Den planerade turiststationen beräknas rymma cirka 50 bäddar och ungefär dubbla antalet sängar därutöver. Den skall ligga här uppe vid Kungsleden, alldeles intill där järnvägen och posten har ställt i utsikt förbättringar om turiststationen kommer till stånd.

Så hela orten väntar med spänning på Skidfränlandets byggnadstillstånd, skriver hr af Ekenstam.

Cicero och Elin Wägner i litterär föredragsserie

Borgarskolan har fastställt sitt föreläsningsprogram för våren, och som vanligt ägnas onsdagskvällarna åt litteraturen. Där kommer bl. a. Olof Lagercrantz att hålla föredrag med titeln "Vem skrev folkvisorna om Fahlen?", Barbro Alving talar om Elin Wägner, Erik Asklund om Josef Kjellgren och Einar Lövstedt om Cicero. Vidare ägnas en kväll åt Wilhelm Moberge författarskap.

I stora salen blir det många resesildringar under vären, bl. a. talar kungens handelssekreterare Ake Sjöqvist om Rom och San Michele, Berco om Egypten, Gerd Ribbing om Spanien och Görin Schildt om grekiska arkipelagen. En kväll ägnas åt Shakespeare och musiken.

Under hela våren kommer som vanligt att hållas föreläsningsserier på engelska, franska, spanska, italienska och tyska, och docent Nils G. Wollin lämnar sina måndagsföreläsningar åt fransk skulptur och fransk måleri genom tiderna.

Föregångare till det moderna konsten

I en serie kallad "Sex föregångare" på kursverksamheten vid Stockholms högskola i vår kommer några av de äldre konstnärer som mest åberopas som föregångare till moderna konstriktningar att behandlas: Uccello, Piero Della Francesca, Georges de la Tour, Vermeer, Ingres, Cézanne. Kursledare är fil. kand. Pontus Grate, och serien börjar tisdagen den 9 februari.

Riksdagssammanträden

Fredagen den 2 februari 1951.

Konstitutionsutsk. kl. 11 fm.
Statsutsk. in pleno kl. 11 fm.
Statsutsk. 1:a avd. kl. 10 fm. Obs.
Statsutsk. 2:a avd. omed. efter slutat utsk.-plenum.
Statsutsk. 4:e avd. kl. 9 fm. Obs.

Skärpt blockad mot Göteborg

Från Dagens Nyheters Göteborgsredaktion

GÖTEBORG, torsdag.

De kommunalanställda i Göteborg kommer, enligt vad som erfares från fackligt håll, att liksom skett i Norrköping skärpa blockaden mot staden. Med en veckas varsel skall förbud gälla för övertidsarbete för samtliga av staden anställda, omkring 15.000 man.

De berörda arbetsorganisationerna beslöt förverka skärpningen vid ett gemensamt sammanträde, och förda, get har avsänts till vederbörande centralorganisation, som väntas avge sitt svar en av de närmaste dagarna. Blockadorsaken är som bekant att uppsägelse angående nytt pensionsreglemente inte kunnat träffas.

Trafiken räddad till Ornö—Utö

Hotet om avbrott av bilförbindelserna mellan Utö—Ornö och Stockholm har avvärjts genom att landstingets förvaltningsutskott samt busslaget Stockholm—Saltsjön vardera beviljat Angfuspbolaget ett anslag på 7.000 kronor, upplyser landstingsdirektör F. Holmén. Angfuspbolaget överväger tidigare att installa trafiken, som inte är ekonomiskt bärkraftig.

"Bie" i Göteborg.

Transatlantics tankfartyg "Bie", som den 22 januari elabrerjeden på Nordsjön, kom på torsdagen till Göteborg och förtöjde i Ryahamnen. Skadorna på fartyget är gunska omfattande, i synnerhet i aktern, där branden uppstod. Maskinerna förefaller i stort sett vara oskadde. Lasten, 1.500 ton eldfarlig olja, losssades under dagens lopp. En grundlig undersökning kommer att göras för att försöka utröna eldens uppkomst, och eventuellt kommer också stoftet efter den omkomne maskinmästaren K. Lago att obduceras. (DN, Göteborg.)

DAGENS NYHETER

TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon: 22 40 00
Telegramadress: *Dagenyheter*, Postgiro (1916 (för annonser) nummer (1617 (för prenumeration)
Chefredaktör: *Herbert Tingsten.* (Träffas säkrast kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: *Leif Kohlberg.*
Redaktionschef och ansvarig utgivare: *Sten Hedman.*
Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: *Helge Hultbera*
PRENUMERATIONSPRISER
A Stockholmsupplagan
Månad ... 8:25 Kvartal ... 15:25
Halvår ... 30:— Helår ... 60:—
ANNONSPRISLISTA
datersd 1/1 1951 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri. Sthlm.

Ljud-ljus lika bra som järnvägsbom

Järnvägsstyrelsen avstyrker Solentuna köpings framställning att hus- och ljudsignalerna byts ut mot fällbommar vid korsningen mellan Parkvägen och järnvägen i Helenelund, där dödsolyckor och olyckstillbud inträffat. Korsningen passerades två gånger om dagen av de skolbarn som bor väster om järnvägen.

Olyckor vid järnvägsövergångar orsakas i regel av ouppmärksamhet eller ovaramhet från vägtrafikanternas sida, erinrar styrelsen. Respekteras inte signalanordningarna torde olyckor ej kunna undvikas vilka säkerhetsanordningar som än används. Fiilda bommar nonchaleras i stor utsträckning av gång- och cykeltrafikanter.

Byggnadstillstånd har av arbetsmarknadsstyrelsen lämnats fängvårdsstyrelsen för att bygga en arbetsflygel på Långholmen.

Annons.

Tag för vana att regelbundet sända kläderna och mattorna till specialisten Saltsjöbadsvägen. Ring så hämta vi. Tel. 19 02 80.

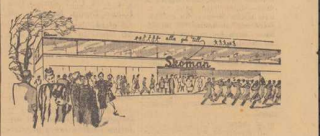

Sista paret ut!

I dag sälja vi återstående restpar i dam- och herrskor, oberoende av vad de tidigare kostat, till

Dambottiner 9:75 **14:75**

KÖP SKON HOS
Skoman
Hamngatan 8

Åter storseger för RENAULT 4 i årets Monte Carlo Rally

Renault 4 CV 4-Dörrars Sedan till marknadens lägsta pris.

Ny triumf för 4-CV som belade 1:a, 2:a, 3:dje, 4:e, och 5:te platserna i sin klass. Mr Rosier med sin 4-CV slog dessutom samtliga vagnar i klassen över. Vid senaste Rallye des Tulipes och tidigare Monte Carlo Rally dokumenterade Renault sin överlägsenhet genom liknande segrar.

Denna storseger var ej oväntad, när man beträkter, att Renault 4—CV, som efter kriget helt nykonstruerats efter modernaste principer, är en av världens modernaste vagnar: som redan tillverkats i inemot 200.000 expl. 4—CV, 4-sits., 4-dörr. Sedan har helsvetsad stålkaross — Bakhjulsdrift — 1 likhet med större delen av världens bilfabrikat — Lockheed hydrauliska bromsar — utbytbara våta cylinderfoder — alla hjul individuellt fjädrande — Vattenkyld 4-takt toppventilmotor — Lägsta viktklass 560 kg. etc. 1000-tals svenska Renaultägare kunna bekräfta 4-CV:s höga kvalitet och oöverträffade ekonomi. Priser från 4.975:—.

Fredlunds
Stockholm — Birger Jarlsgatan 36, Sveavägen 63
Malmö — Järlsgatan 30—32.

Finnmiljoner borta, direktör blir åtalad

En 60-årig Stockholmsdirektör, som varit chef för en mycket stor finsk industri i Helsingfors, har åtalats för grov förskingring av 8 milj. finska mark, dvs. drygt en kvarts miljon i svenska pengar.

Aktiemajoriteten i bolaget har en tysk underställe haft, och därför hade bolagets förvaltning på grund av vapenstillståndsavtalet mellan Finland och Rådsunionen övertagits av finska staten. I augusti 1946 lämnade direktören Helsingfors och reste till Sverige, där han bosatte sig på österanalm.

Då han i maj 1946 förberedde sin definitiva resa till Sverige synes han givit en på bolaget anställd kvinna order om att hos statskontoret hämta obligationerna för registrering. Kriminalpolisen i Stockholm och i Helsingfors har haft flera års arbete med att söka spåra obligationerna och med att få fram bevis mot direktören för förskingring.

I oktober 1945 övertogs Helsingforsfirmans lokaler och egendom av ryssarna. Direktören avkopplades definitivt från sin befattning med ingången av 1946. Själv förklarar han att han inte vet vad som blev av obligationerna. En annan direktör, som hörts vid utredningen, uppger sig ha hjälpt till med försäljning av obligationerna och överlämnat samtliga pengar till den åtalade direktören.

Mälthrand hos nötkreatur har konstaterats vid Gävrik i Väddö.

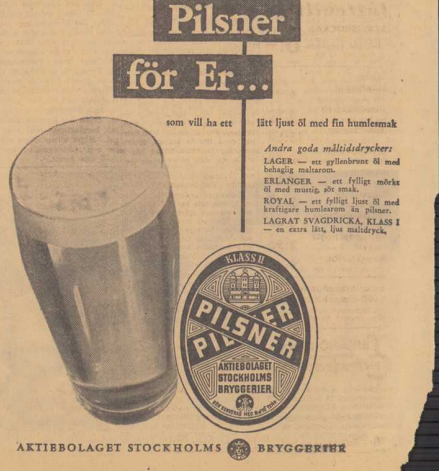

IC Stockholm
- Motorbränslen
- Smörjoljor
- Eldningsolja I och II
- Oljebrännare

BILÄGARNAS INKÖPSFÖRENING
OLJEAVDELNINGEN, Huvudstavägen 12. T. 52 06 70

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.